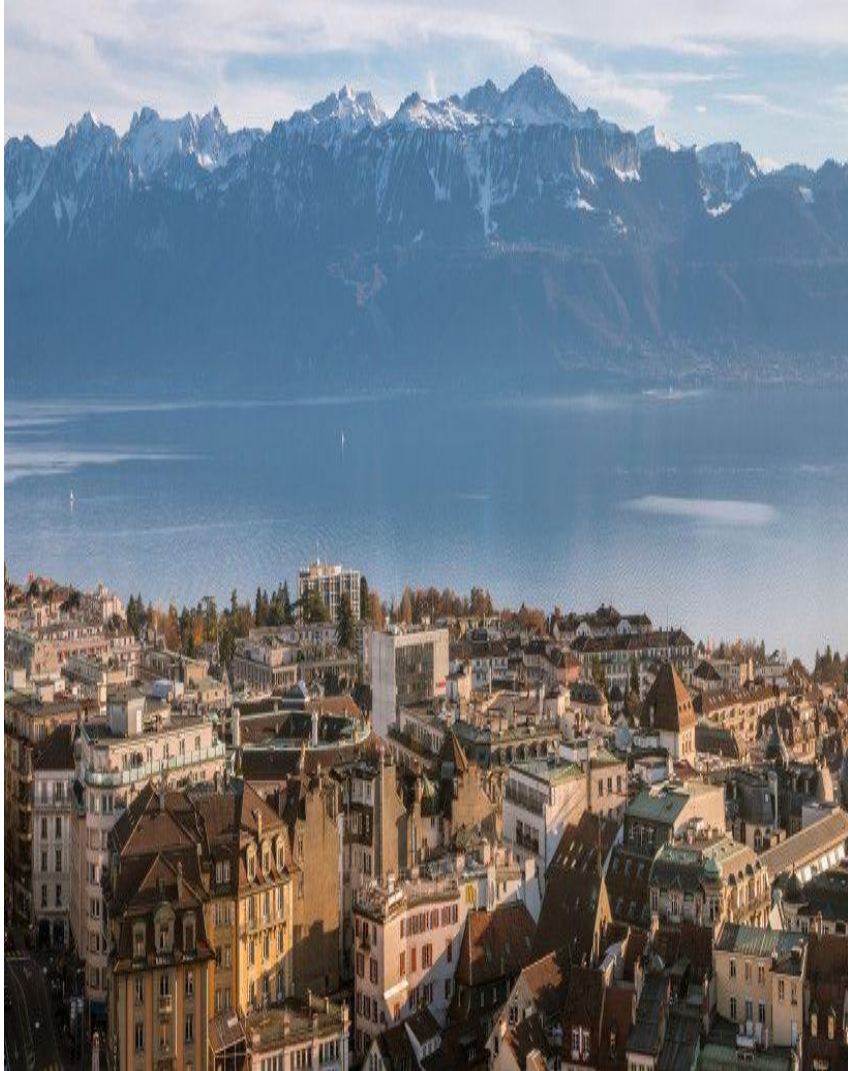

ROMANTYCZNA POEZJA EGZYSTENCJI

Liryki lozańskie Adama Mickiewicza

LIRYKI LOZAŃSKIE

- ◉ Grupa wierszy Adama Mickiewicza, napisanych w latach 1839-1840 podczas pobytu poety w Lozannie;
- ◉ Do liryków lozańskich zalicza się wiersze: *Snuć miłość*, *Nad wodą wielką i czystą*, *Gdy tu mój trup*, *Polaty się łzy*;
- ◉ Utwory te różnią się od wcześniejszej twórczości Mickiewicza oraz od ówczesnej liryki romantycznej. Charakteryzuje je większa zwięzłość oraz odejście od opisowości i retoryki. Wiersze cechują się także melodyjnością, opartą na paralelizmach i powtórzeniach. Uważa się, że stanowią one zapowiedź nowego etapu w twórczej biografii Mickiewicza oraz w rozwoju poezji romantycznej.
- ◉ Liryki te nie są ze sobą powiązane w przestaniu ani w nastroju poetyckim.

KOMPOZYCJA UTWORU JEST DWUCZĘŚCIOWA:

- część pierwsza ma charakter opisowy (liryka pośrednia), jest oparta na powtórzeniach (paralelizmach), które podkreślają „zwierciadlaną” naturę wody oraz jej wieczność („Nad wodą wielką i czystą ... i woda tonią przejrzystą odbiła...); obraz natury jest niezwykle ascetyczny (mała liczba epitetów, sporadyczne występowanie metafor), w kreacji natury dostrzec można kontrast między wodą a pozostałymi zjawiskami przyrodniczymi (kontrast między dołem a górą);
- część druga refleksyjny (liryka bezpośrednia) - podmiot liryczny utożsamia się z wodą i mówi o swoim życiu.

NAD WODĄ WIELKĄ I CZYSTĄ

Krajobraz

- tafla jeziora alpejskiego
- dominacja jeziora w alpejskim krajobrazie (sens epitetu *wielka*)
- tajemniczość wody (sens słowa *toń*)
- zwierciadlaność wody
- przejrzystość wody (znaczenie epitetów *czysta*, *przejrzysta*)
- żywiol wody

- Alpy otaczające taflę górskiego jeziora
- jednorodna kolorystyka skał (epitet *czarne*)
- potęga gór (*stały rzędami*)
- uosobienie górskich szczytów (*czarne twarze*)
- żywiol ziemi

- burzowe chmury pojawiające się nad alpejskim jeziorem
- dynamiczne zjawisko przyrodnicze (znaczenie czasownika *przebiegły*)
- pozorna potęga chmur jako zjawiska przyrodniczego (epitet *marne*)
- żywiol powietrza

- błyskawica jako oznaka górskiej burzy
- dynamiczność zjawiska (znaczenie czasowników *błysnęło*, *ryknął*)
- błyskawica jako synteza zjawisk dźwiękowych i wizualnych (*światło*, *głos*)
- żywiol ognia

odbita – stoi

stały

przebiegły

błysnęło – *ryknął*

SENS REFLEKSJI „JA” LIRYCZNEGO

Człowiek to:

- istota posiadająca zdolności percepcyjne (sens czasownika *widzę*);
- istota pragnąca „ogarnąć” rzeczywistość/zrozumieć rzeczywistość (sens czasownika *odbijam*);
- istota próbująca odnaleźć się w przestrzeni czterech żywiołów (świata), poszukująca harmonii między sobą a naturą, odnajdująca analogię między sobą a światem zewnętrznym – odnajdująca sens swojej egzystencji (mnie płynąć).

NAD WODĄ WIELKĄ I CZYSTĄ

	Określenia dotyczące wody	Określenia dotyczące innych elementów przyrody
Określenia/cytat	„A woda, jak dawniej czysta, stoi wielka i przejrzysta”	– czarne twarze skal, – kształty marne czarnych obłoków, – błysk i ryk gromu, cichnący dźwięk
Omówienie znaczenia	– czystość, nieskazitelność, mimo tego, co dzieje się dookoła i że wszystko dobija się na jej tafli – wielkość i wzniosłość, niezniszczalność, – nieskazitelność, trwałość.	– przemijalność świata, – groza, – hałaśliwość, – kruchość,
Co/kogo symbolizuje?	„I wszystko wiernie odbijam” Identyfikacja podmiotu lirycznego z wodą, jest taki jak ona.	Te elementy symbolizują cały otaczający świat, który jest groźny, ale nie ma wpływu na wodę, w której się odbija.
Wnioski:	Woda jest żywiołem trwałym, ale i plastycznym, przyjmuje odbicia, sama nie jest zaangażowana w sprawy świata i pozostaje nienaruszona. Jest dumna, co wynika nie z pychy, ale z pokornego znoszenia tego, co ją otacza (przyjmuje wszystko, co się dzieje). Podobnie osoba mówiąca. Podmiot zatem dorósł do akceptacji świata, dostrzegł jego celowość przemijania. Pozwala to na uspokojenie i akceptację tego, co się dzieje. Mickiewicz odpowiada jak żyć wobec świata – prosto, w sposób ściszony, znosząc to, co przynosi, co wyrażają ostatnie słowa, mogące być wskazówką: „Mnie płynąć, płynąć, płynąć” (akceptować rzeczywistość, pozostać sobą, nie zmieniać się).	

NAD WODĄ WIELKĄ I CZYSTĄ

Bohater liryczny wiersza, kontemplując naturę, odkrywa sposób swojego istnienia w przestrzeni natury: z jednej strony jest jej częścią (podobieństwo do żywiołu wody zawarte w sensie czasownika odbijać), z drugiej zaś strony jest czymś innym, swoistym, skazanym na przemijanie (mnie płynąć).

Człowiek jest bytem mającym cechy wspólne ze światem natury, posiada również cechy, które świadczą o jego wyjątkowości; po części jest tożsamy z żywiołem wody, podobnie jak ona „odbija” świat, czyli posiada zdolność „zwierciadlanego” ogarniania rzeczywistości; czasownik widzieć świadczy o zdolnościach percepcyjnych człowieka, których nie posiadają inne elementy rzeczywistości; czasownik płynąć sugeruje sposób istnienia człowieka na świecie - w przeciwieństwie do żywiołu wody, który jest wieczny, człowiek skazany jest na przemijanie;

PEJZAŻ WEWNĘTRZNY

Pejzaż wewnętrzny (mentalny) - wyrażanie stanów ducha przez opis przyrody.